

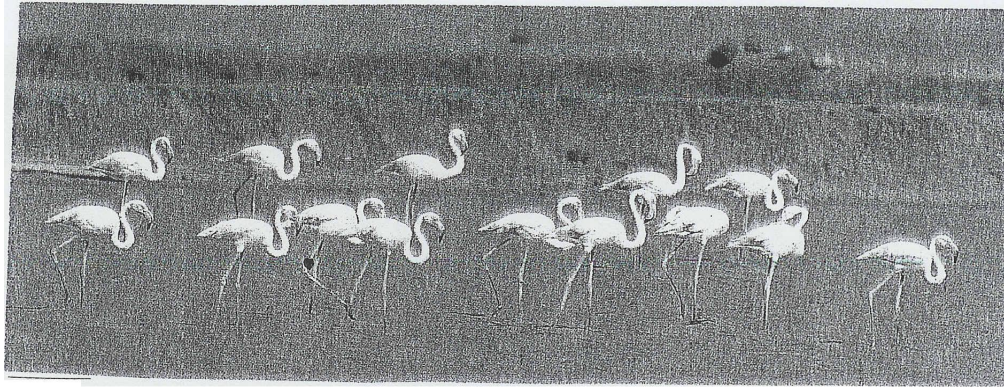
Ik wil dit verslag beginnen met een stukje geschiedenis, een terugblik op het verleden.

In 1998 in Falsterbo zitten drie vogelaars op het terrasje van het gehuurde vakantiehuisje wat na te filosoferen over de fraaie dag die op zin eind liep. Gewend zijnde aan de "verre" excursies naar de eilanden was het verblijf hier een extra dimensioneel ervaring die eigenlijk makkelijk gerealiseerd kon worden. Nu zaten we dus hier, misschien dat volgend iets dergelijks georganiseerd moest worden naar een hotspot elders in Europa. De oogjes begonnen te twinkelen en voordat de drie heren er erg in hadden zaten ze in de Commissie Buitenlandse Reizen. We weten allemaal waartoe één en ander geleid heeft. Ik noem in volgorde van gemaakte reizen Istanbul, Lac de Der, Muritz, Ebro-delta, Oost-Polen, Neusiedler See en nu dan LESBOS. Ik weet niet hoe jullie erover denken maar geen haar op mijn hoofd met spijt dat ik er aan begonnen ben. Met zekerheid mag ik daarbij stellen dat André en Engbert er ook zo over denken.

Lesbos vormt samen met Chios en Samos de Egeïsche eilanden. Doordat ze relatief dicht tegen de Turkse westkust liggen, hebben ze menigmaal in wat je noemt de frontlinie gelegen. In de loop der eeuwen is Lesbos onderdeel geweest van achtereenvolgens Perzië, Athens Bondgenootschap, het Spartaanse Rijk, het Romeinse Rijk, Turkije en sinds 1913 (Vrede van Londen) vormt het een deel van het huidige Griekenland.

In de Griekse beschavingsgeschiedenis geldt Lesbos als de zetel van de lyrische dichtkunst en de daarmee verbonden muziek. In de cultuurgeschiedenis vinden we veel personen die afkomstig zijn van Lesbos of in hun werk sterk verbonden zijn met het eiland. Zoals de filosoof Theophrastus, de dichter Alcacus, de uitvinder van letters en nummers Palamides, de dichter tevens Nobelprijswinnaar Elytis en de dichteres Sappho. Hoofdpersoon in haar poëzie was doorgaans de vrouw als individueel en onafhankelijk wezen. Zij hield ook van ze wat heden ten dage het etiket lesbisch zou krijgen. Er is dus een oorsprongsverband tussen Lesbos en lesbisch. Lesbische geaardheid wordt ook wel sapphisme genoemd.

FLAMINGO

Waarom is Lesbos onder vogelaars zo beroemd?

Doordat het eiland zo dicht tegen de Turkse kust is gesitueerd, ligt het in de trekroute van veel vogels. Vooral de kleine vogels, de zangertjes, vermijden de hoge bergen in midden Turkije en volgen liever de kustroute. Door de verscheidenheid aan habitats en het rijke voedselaanbod is Lesbos een perfecte plaats voor een stop, wat uit te rusten en op te vetten om vervolgens de reis voort te zetten.

In zijn boek "Vogels kijken in Europa" schrijft Ferguson-Lees Cs en ik citeer: "Op Skyros, Lesbos en Lemnos zijn moerassen die nadere bestudering verdienen, vooral wat betreft het voorkomen van trekkers en wintergasten. Over de trek over de eilanden is weinig bekend; er zijn echter meldingen van de inval van geweldige zwermen trekkers op sommige eilanden in september".

En dat laatste hebben we duidelijk gemerkt in de week dat wij er waren.

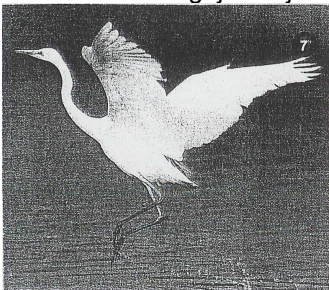
Het zijn vooral de Engelsen geweest die Lesbos ornithologisch hebben ontdekt als toplocatie voor vogelaars.

Eén van hen, Richard Brooks, is zo verbonden geraakt met Lesbos dat hij er het grootste deel van het jaar woont en vogelt. Rijk geworden aan ervaring heeft hij een handig boek geschreven. Een must als je aldaar naar vogels gaat kijken. Erg handzaam zijn de in het boek vermelde overzichtskaarten van de meest interessante gebieden. Ook het overzicht van geziene vogels is belangrijk in geval men een soort meent te zien die nog nooit op het eiland is waargenomen.

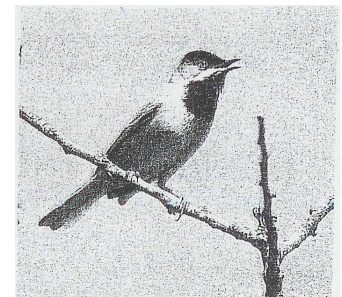
Richard heb ik éénmaal ontmoet bij de Turkse boomklever. Zo op het oog een nice chap. Gelukkig wisten we al waar de nestboom zich bevond. Waarom gelukkig?

Omdat Richard een naar trekje vertoont. Op de vraag waar het nest zich bevindt in het grote sparrenbos loop je de kans dat hij je letterlijk de verkeerde kant opstuurt of dat hij doodleuk zegt dat het nest verstoord is en dat de vogel er niet meer is. Dit is mij van twee kanten bevestigd door een Engelsman met wie ik ervaringen uitwisselde en door onze eigen Henk terwijl hij naar later bleek zich vlak bij de nestboom bevond. Ik zou zeggen not such a nice chap after all.

Wat Lesbos als vogel eiland betreft nog een laatste opmerking. Degene die nog een week langer bleven merkten duidelijk dat de grote instroom van trekkers in die tweede week beduidend minder was. Het is dus belangrijk dat je er in, ik zou zeggen de juiste week of periode zit.

Grote zilverreiger

Rüpel's grasmus

DE REIS, DE AANKOMST en DE ACCOMMODATIE

Voor mij begint het plezier al op het moment dat er gewerkt moet worden in de voorbereiding van de reis, het inschakelen van een reisorganisatie en het uitzoeken van een geschikt hotel in een kostenplaatje dat uiteindelijk alleszins aanvaardbaar is. Al snel viel de keus op Sudtours omdat zij een speciale afdeling heeft voor groepsreizen en gebruik maakt van een Hollandse Vogel, zij het een metalen maar voor vogelaars een uitermate prettig, comfortabel en snel vervoersmiddel. De naam van deze soort: DUTCH BIRD.

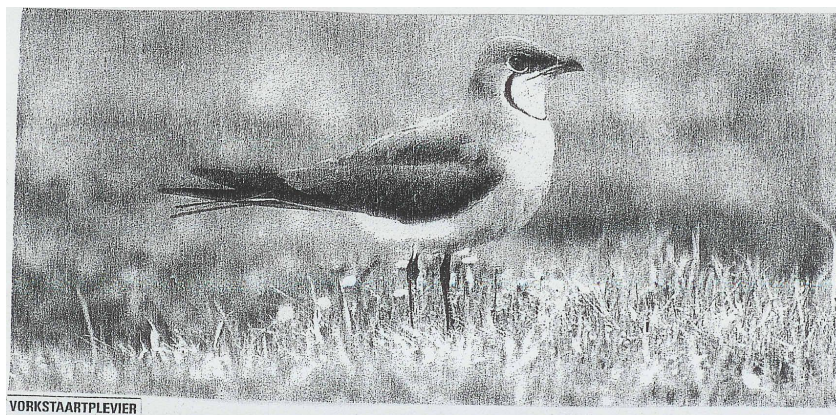

Helaas heeft Sudtours geen contract met de bekende vogelhotels Melanie en Aegeon in Skala Kalloni. Er moest uitgeweken worden en al snel werd een prima ogend hotel gevonden in Petra: Hotel Panorama van Kostas & Zofia Moisis, daarover later meer.

Het hotel ligt net even buiten Petra. Het is gebouwd volgens het appartementenconcept en de kamers liggen op een helling zodat er wel wat geklommen moest worden voor hen die een hogeropgelegen kamer hadden. De omgeving oogde prima en dus goed voor korte individuele excursies. De vroege vogels, zij die kennelijk geen moeite hebben met de slaap en er dan om een uur of vijf 's-ochtends uit zijn, gaan op stap achter de vogels aan. Gelukkig was het aantal bedden voldoende om zo'n grote groep te accommoderen.

De omvang van ons gezelschap was uiteindelijk zodanig dat er een reductie uit kwam wat betreft de kostprijs van de reis. De commissie heeft toen besloten dit financiële meevallertje ter plekke ten gunste van de deelnemers te gebruiken. Hetgeen resulteerde in het aanbieden van twee diners: op de dag van aankomst en op de dag voor vertrek. Hoe dit laatste is afgelopen leest u verderop.

Zaterdag 23 April 2004. Schiphol om halfvijf in de ochtend. Een groep van twee en veertig vogelliefhebbers uit het Gooi e.o. staat bij balie vier of vijf te trappelen om in te checken en weg te wezen. Van sommigen is de lichamelijke toestand wankel omdat er bijna niet geslapen is. Sommigen hebben zelfs in verband met de treinloop maar op Schiphol gebivakkeerd, anderen hadden het geluk thuis nog wat weg te kunnen dommelen. Ondanks dit ongemak was iedereen met het zicht op Lesbos toch in een opperbeste stemming. Na het routineuze inchecken, douanechecken, winkelschecken, toilet-checken en tenslotte het instapchecken zat men in de door hem of haar verworven zetel en dachten we: starten maar en wegwezen.

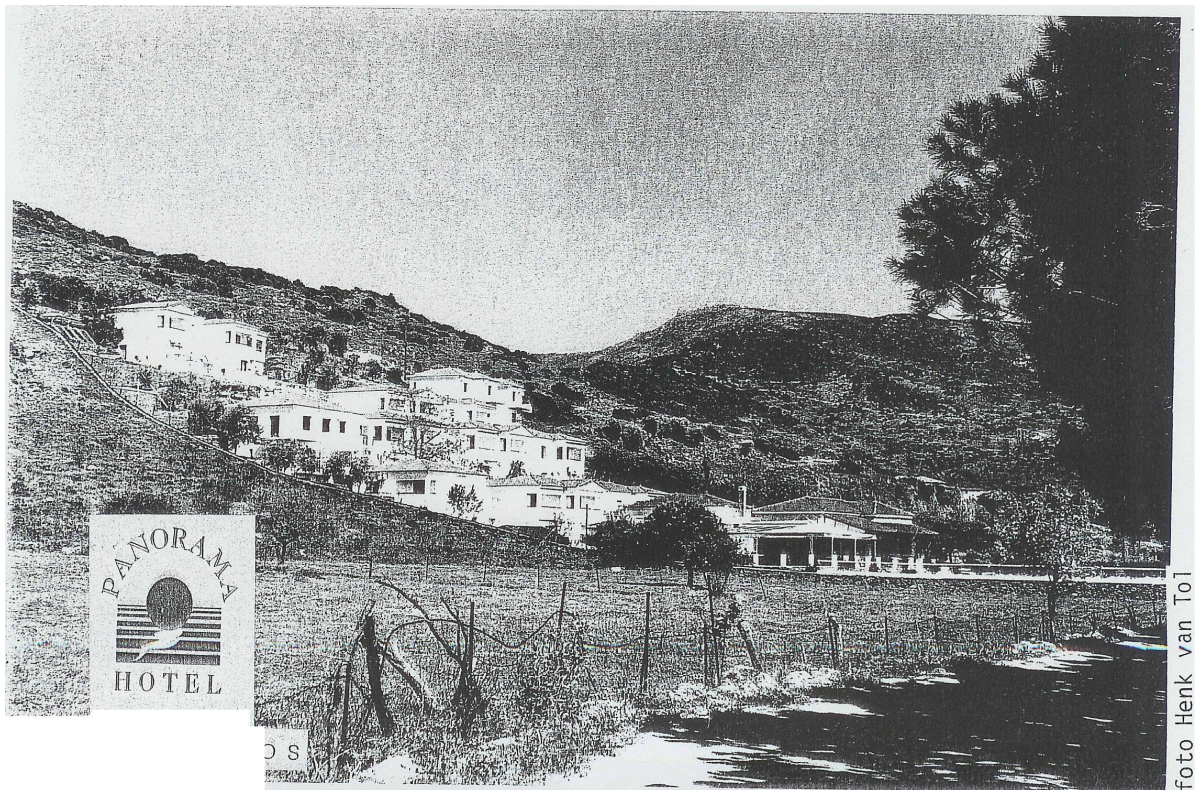

Dat viel dus tegen. Door de filevorming in de vertrekhal vanwege de drukte was er buiten ook sprake vertraging. De vliegtuigen stonden in de rij op de taxibaan met gevolg dat ons vliegtuig ook voorlopig maar even aan de slurf moest blijven hangen. Met bijna een uur vertraging vloog onze vogel eindelijk onder de juiste hoek het luchtruim in, zeiden velen welterusten en sloten de ogen. Misschien dromen over Lesbos, here we come. Tijdens de reis werden we nog verrast met een ontbijt, naar later bleek de laatste keer bij dit soort reizen.

Na een vlucht van ongeveer anderhalf uur werd er geland op het vliegveld van Mytilini, de hoofdstad van Lesbos. Klein vliegveld, gelukkig niet druk dus snel door met de bagage en op naar de gereedstaande bus. Op de terugreis was de drukte aanzienlijk groter en moesten tot buiten de vertrekhal in de rij gaan staan voor het inchecken. In de bus waren raamplaatsen favoriet want er moest onderweg natuurlijk gespot worden. Gezien zijn onder andere Huismus, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Turkse tortel, Bonte kraai, Putter, Blonde tapuit, Geelpootmeeuw, Kluut, Steltkluut, Flamingo. Geen spectaculaire lijst, maar toch een leuk begin om de stemming alvast wat op te laden. De hostess Jacquélien Meijer vertelde het één en ander over het eiland en zijn bewoners en over de verdere gang van zaken in de komende week. Later in de week zou zij nog door André rond middernacht uit haar slaap gebeld worden en zou men kunnen denken oei André, wat was jij van plan? Nou, dat niet dus. De oorzaak waren de twee nachtbrakers Ruud en Jan Willem die bij thuiskomst voor een gesloten hotel stonden en geen kamersleutel hadden. Gelukkig was er nog licht en leven bij André die met Cees T. en ondergetekende nog wat nadronken. André belt zoals gezegd Jacquélien die op haar beurt Zofia de eigenares belt en binnen een kwartier stond ze op de stoep met de sleutel. Klassewerk van Jacquélien.

Na een rit van ongeveer anderhalf uur waren we bij het hotel. Bij het eerste aanzicht bleek de werkelijkheid de verwachting verre te overtreffen. Het lag er allemaal fraai bij en het zwembad was gevuld. Gezien het vroege tijdstip in het jaar was niet gebruikelijk dat het zwembad gevuld was maar op uitzonderlijk verzoek van de organisatie had men toch aan onze wens voldaan. Echter het water was nog te koud zodat er weinig gebruik van gemaakt is. Dat was wel even anders dan toen we in Istanbul waren. Na het inchecken kon iedereen die middag op een eigen wijze invullen omdat er geen vastomlijnd programma voor die middag bestond. Dus werd de omgeving verkend of men ging met de reeds aanwezige busjes cq auto's op stap.

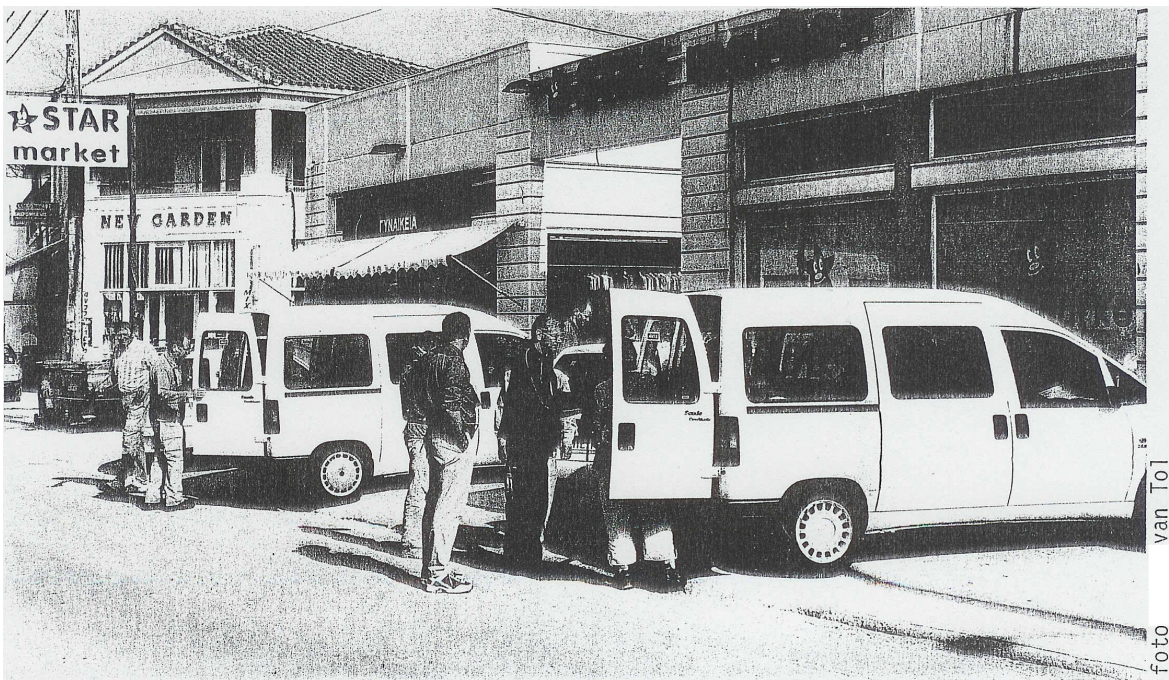

Het verblijf in Hotel Panorama was op basis van logies en ontbijt en waarvan we kunnen zeggen dat het eenvoudig doch zeker smaakvol en voldoende was. Met de leiding van het hotel was afgesproken dat iedereen na het ontbijt zijn of haar thermosfles tegen het schappelijk bedrag van vijftig eurocent kon vullen met koffie of thee. Het middageten werd altijd onderweg gekocht of genuttigd in een restaurant. Zij die richting Kalloni gingen stopten in het dorp altijd bij de plaatselijke traiteur alwaar de heerlijkste pistoletjes met beleg naar keuze ingeslagen werden.

Het avondeten kon worden gebruikt in het hotel of in één van de vele restaurantjes in Petra of in Molyvos. Als de temperatuur het toeliet at men het liefst in Molyvos omdat je je dan buiten op de kade van het haventje te goed kon doen aan Griekse spijzen of anders. De menukaart was kort met naast Souflaki, Mousaka, Tadziki, Lamb Chops en diverse vissoorten (per gewicht te betalen), Griekse Salade en als slot Griekse Yoghurt met honing (hmmm), het bekende Italiaanse touristenvoer als pizza, lasagne en macaroni. Eenvoudig en niet duur. Voor tussen de tien en vijftien euro moest je broekriem één gaatje verzet worden na afloop van het diner.

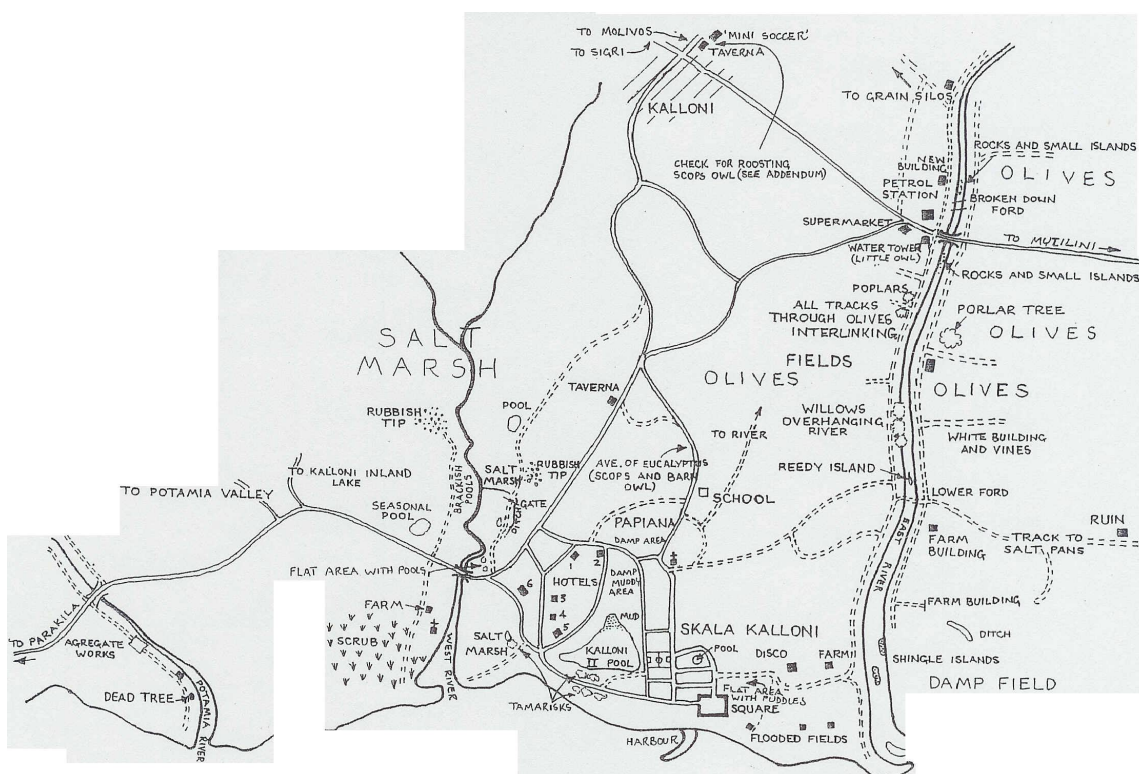
Tot slot wil ik de laatste avond met het diner aangeboden door de organisatie niet onvermeld laten. Omdat er nog wat in de pot over was kon de avond opgeluisterd worden met een muziekje op de achtergrond. Een Griekse bazouki speler, het instrument is een soort gitaar, speelde de sterren van de hemel met de bekende liedjes die doorgaans goed liggen in de touristencentra. Helaas ken ik de namen niet en blijf ik hierin blanco. Tegen het eind van de maaltijd werd men verzocht een dansje te wagen en wel de alom bekende Sirtaki. De durfals stonden al snel klaar om te beginnen met iets wat men misschien nooit gedaan had. Gezien de eenvoud was het snel geleerd en daar gaan we dan. Naast elkaar, de armen links en rechts oven de schouder van de buurman en vervolgens op de maat van de muziek het linkerbeen schuin naar voren en hetzelfde gevolgd door het rechterbeen. Met daartussen enkele variaties die later werden aangeleerd. Mensen, het werd een dolle avond. Aan het einde tegen twaalfen dansten zelfs de eigenaar en aanhang mee en gaven de twee zonen nog een demonstratie hoe het echt moest. Helaas bleef het stuksmijten van de borden achterwege. Ik stel' voor dat de commissie de prijs voor de volgende reizen ietwat verhoogt om dit soort slotavonden als een soort traditie te kunnen voortzetten.

bunkeren bij de traiteur, links bij het zonnenscherm onder Star Market

DE EXCURSIE

De zes volle dagen dat we op Lesbos vertoefden werden uiteraard ten volle benut om te vogelen, van noord naar zuid en van oost naar west. Daartoe hadden we de beschikking over vier negen-persoons busjes en twee kleine personen auto's voor vier personen. De chauffeurs van de vier busjes waren tevens excursieleider en de personenauto's sloten zich aan bij een van de busjes. Hoe verken je een eiland dat je niet kent. Juist, met kaarten en dan het liefst een duidelijke grootschalige kaart vanwege de details. Wat dit betreft is de kaart nr. 212 van Road Editions schaal 1:70.000 het beste. Niet kopen in Nederland, want in een goed gesorteerde toeristenwinkel is deze kaart voor de helft van de prijs op Lesbos verkrijgbaar, ongeveer vier euro. Zeer handig en handzaam zijn de gebiedskaarten uit het boek van Brooks. Kopieën maken behalve als je het boek al hebt. Iedere chauffeur was voorzien van een setje van de dertien kaarten die in het boek staan. Het was de chauffeur/excursieleider die iedere dag bepaalde waar hij naar toe zou gaan. De deelnemers konden iedere avond op de vier buslijsten intekenen met wie men mee wilde gaan. Op de intekelijsten stonden uiteraard de bestemmingen vermeld. Om tot een juiste spreiding te komen vond er tijdens het happy hour, dat was het drankje op het terras van het hotel om zeven uur 's-avonds, overleg plaats waar men die dag geweest was en wat men aldaar gezien had. Door deze manier van organiseren kan ik stellen dat een groot deel van Lesbos, wat de vogelgebieden betreft, wat je noemt uitgekamd is. Op weg naar het doel van de dag en terug werden tussenstops gemaakt bij mogelijk interessante gebieden.

MAP N° I
KAILONI POOL, EAST AND WEST RIVER

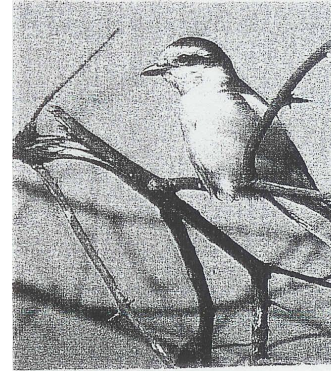

Bij het samenstellen van de soortenlijst ben ik niet uitgebreid ingegaan op het vastleggen van alle geziene soorten met datum en plaats van waarneming. Ik zal me daarom beperken tot enkele plaatsen die toch wel als hotspot gezien kunnen worden. Niet alleen vanwege de landschappelijke schoonheid maar vooral om de vele soorten die daar te zien waren dan wel als een plek een bijzondere soort herbergde. Voor mij en ik denk ook voor vele anderen was de East River de toplocatie. Te beginnen bij de voor auto's doorwaadbare plaats bovenin tot aan de monding. Veel soorten in de rivierbedding en in het aangrenzende land. Dit is een plek waar je de hele dag bezig kunt zijn. Uit de soorten die gezien zijn, doe ik een greep: Grote en Kleine zilverreiger, Blauwe- en Purperreiger, Ralreiger, Wouaapje, Grote stern, Dwergstern en Witwangstern, Geelpootmeeuw, Kluut en Steltkluut, Bosruiter, Kleine strandloper en Temmincks strandloper, Bontbek en Kleine plevier, Bonte kraai, Kleine klapekster, Bijeneter, Balkan gele kwikstaart, Vale spotvogel, Grauwe gors, Zwartkopgors en Cirlogors.

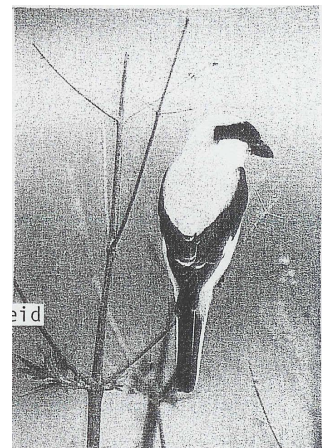
Het Inland Lake, ogenschijnlijk een saai meertje waar niet eens een Meerkoet zat. Schijn bedriegt want in de oevervegetatie scharrelde het Klein waterhoen, in een soort wilg sliepen overdag Kwakken en af en toe kwam een Wouaap in beeld. En niet te vergeten de honderden schildpadden die op de oevers van het riviertje zaten.

Richting Sigri is ook een aanrader. Eerst een bezoek aan het klooster Ypsilou boven op een heuvel gelegen in een landschap dat duidelijk anders is dan in de lager gelegen delen van Lesbos. Daar is veel groen, hier heerste de naaktheid van een kaal hellingenlandschap met her en der grote rotsblokpartijen. Ideaal oord voor Isabeltapuit, Smyrnagors en Blauwe rotslijster in de omgeving van het klooster. Hier ook de enige plek waar wij de Rotsmus hebben gezien, op de draad links voor de ingang naar de binnenplaats. Gaan we verder naar Sigri en volgen de weg noordwaarts naar het Faneromeni strand. Twee aan te bevelen locaties, namelijk de monding van het riviertje bij het strand waar onder andere het Klein waterhoen huist in de rietoever en de kruising van de weg met het riviertje. Rechts weiland met aangrenzend hoog riet waar vele honderden Kwikstaarten zaten, Balkan, Gele en misschien een verdwaalde Italiaanse gele. Spannend om met je telescoop de massa door te lichten op zoek naar die ene speciale. Ik geloof dat hier ook de Citroenkwikstaart is gespot. Verder links in de bomen langs de oever zagen we binnen een afstand van vijftig meter drie vliegenvangersoorten: Grauwe, Bonte en Withals-/Balkanwithals.

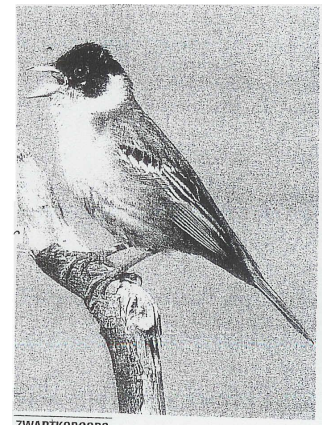
De zoutpannen bij Scala Kalloni en bij Scala Polichnitos. De eerste gevuld en goed voor de honderden Flamingo's en Grielen die op de dijkjes zitten. Ook een plek om het weinige waterwild te zien. De andere zoutpannen waren droog en naar het schijnt niet meer in exploitatie. Toch goed voor Vorkstaartplevier en Krombekstrandloper. In de omgeving van het naastgelegen Skamioudi Roodpootvalken. Vooral de aantallen en de regelmaat waarin ze te bewonderen waren duiden op een mogelijke vaste rust- en voedselplaats.

maskerklauwier

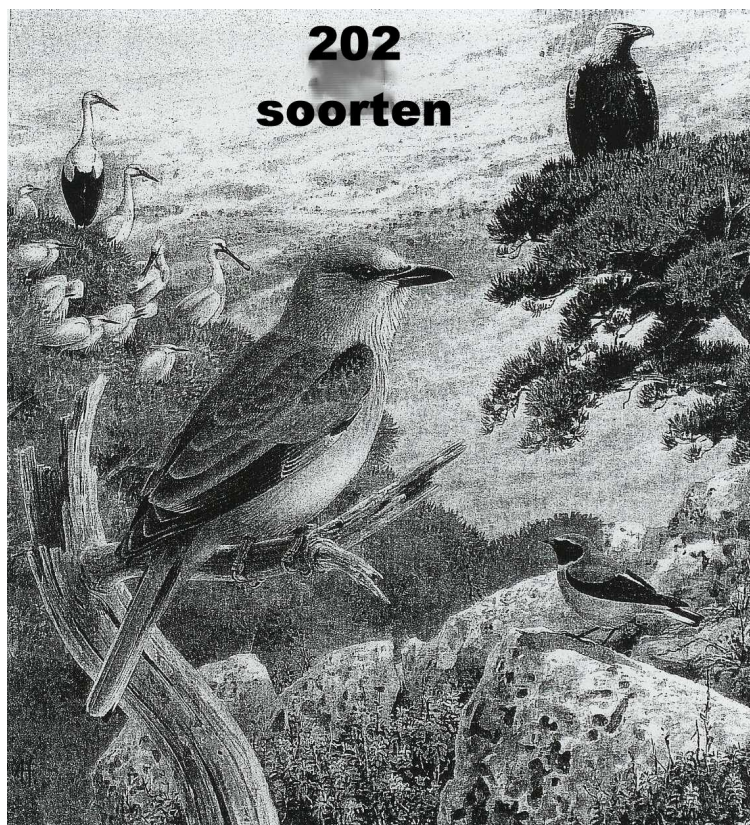

kleine klapekster

ZWARTKOPGORS

zwartkopgors

Met de klok mee: Steenarend, Blonde tapuit, Scharrelaar, Kleine zilverreiger, Lepelaar en Ooievaar

DE WAARGENOMEN VOGELS.

Bij het opmaken van de lijst van waargenomen soorten heb ik mijzelf twee keuzes voorgehouden. Of je vermeldt iedere soort apart met datum en plaats van waarneming, zoals bij het verslag over de Ebro-delta, of je volstaat met een ingekorte lijst met alleen soortnamen en data van gezien hebben. Voor wat betreft dit verslag heb ik voor optie twee gekozen. De reden is dat er iedere dag in vier groepen werd gespot en dat een waarneming op een bepaalplaats geen garantie biedt voor de continuïteit voor de volgende dagen. We hebben immers in de meeste gevallen te maken met doortrekkers die op Lesbos een tussenstop maken en vervolgens weer doorgaan richting broedgebieden.

Dit geldt niet direct voor alle soorten. Ik geef een paar voorbeelden.

De Bosruiters in de East River, de Turkse boomklever in het sparrenbos bij Achladeri, de Rotsmus bij het klooster Ypsilou, de Zwarte ibissen in de Kalloni pool (zolang die bestaat), de Flamingo's in de zoutpannen, de Kleine torenvalken tegen de wind in de lucht hangend op de noord-helling van de heuvel waar het Ypsilou klooster op ligt, de Roodpootvalken in de kustgebieden bij de zoutpannen ten westen van Lisvorio en ten slotte het Klein waterhoen langs de oevers van het Inland Lake en in de rietvegetatie aan de monding van het riviertje dat uitkomt op het Faneromeni strand.

Als twee-en-veertig paar ogen zes dagen lang de vele mooie, vogelrijke gebieden afstropen en we zitten naar achteraf blijkt in een topweek wat de influx van trekkers betreft, dan moeten er vele soorten gezien zijn. Zeer verheugend is daarom het eindtotaal wat soorten betreft, inclusief de twijfelgevallen. De teller is geïndigd op 202 soorten.